

RP 193/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen och 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att polislagen och tvångsmedelslagen ändras.

I propositionen föreslås att det i polislagen och tvångsmedelslagen på ett enhetligt sätt föreskrivs om utvidgning av täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät så att bestämmelserna till denna del har så lika innehåll som möjligt.

Syftet med propositionen är att förbättra nivån på brottsbekämpningen och säkerställa att bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information och om hemliga tvångsmedel är så enhetliga som möjligt också med andra myndigheters bestämmelser.

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3 Målsättning	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	7
4.1 De viktigaste förslagen	7
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	7
5 Specialmotivering.....	8
5.1 Polislagen.....	8
5.2 Tvångsmedelslagen.....	9
6 Ikraftträdande	10
7 Verkställighet och uppföljning	10
8 Förhållande till andra propositioner	10
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	11
LAGFÖRSLAG.....	15
1. Lag om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen.....	15
2. Lag om ändring av 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen.....	16
BILAGA	18
PARALLELLEXTER.....	18
1. Lag om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen.....	18
2. Lag om ändring av 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen.....	20

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Riksdagen har godkänt de lagar som ingår i regeringens proposition RP 15/2025 rd och som gäller ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och andra lagar som har samband med den. Lagarna trädde i kraft den 1 september 2025. I propositionen föreslogs det bland annat att Gränsbevakningsväsendet ska få befogenheter för täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och för utvidgning av sådana täckoperationer.

Av den utredning som förvaltningsutskottet fick i samband med riksdagsbehandlingen framgick det att polisen inte har rätt till den föreslagna utvidgningen av täckoperationer som genomförs i datanät, när det är fråga om grovt ordnande av olaglig inresa. Utskottet har i sina tidigare ställningstaganden om PTG-myndigheternas (polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet) befogenheter (bland annat FvUB 1/2024 rd–RP 107/2023 rd) framhållit att det är motiverat att bestämmelserna om hemliga tvångsmedel och hemliga metoder för inhämtande av information ses över på ett enhetligt sätt och att bestämmelserna till denna del bör vara så enhetliga som möjligt. Utskottet har likaså konstaterat att det med tanke på ett fungerande myndighetssamarbete är viktigt med enhetliga bestämmelser om förundersökningsmyndigheternas tillgängliga metoder för inhämtande av information.

Förvaltningsutskottet ansåg att en viktig utgångspunkt är att Gränsbevakningsväsendets metoder för inhämtande av information och tvångsmedel stämmer överens med polisens och Tullens. Behovet av harmonisering av lagstiftningen hänför sig till den lag om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet som trädde i kraft den 1 september 2025 och i synnerhet till polislagens och tvångsmedelslagens befogenheter för täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät.

1.2 Beredning

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriets polisavdelning.

Utkastet till proposition var ute på öppen remiss på webbplatsen www.utlåtande.fi den 5 september–16 oktober 2025. Inrikesministeriet begärde utlåtande av följande aktörer, av vilka de som markerats med asterisk (*) lämnade ett utlåtande: Justitiekanslersämbetet (*), justitieministeriet (*), Polisstyrelsen (*), försvarsministeriet (*), Gränsbevakningsväsendet och Tullen (*).

I justitieministeriets utlåtande tas det upp att i utkastet till proposition har ändringsbehovet identifierats på behörigt sätt och att målen i utkastet till proposition och förslagen kan understödjas. Utöver de ställningstaganden som framförs i utkastet till proposition anser justitieministeriet det viktigt att motiveringen kompletteras genom att till den fogas grundlagsutskottets ställningstaganden i anslutning till bedömningen av om befogenhetsbestämmelserna är nödvändiga: en befogenhet blir inte nödvändig bara på grund av en iakttagelse om befogenhetens effektivitet (GrUU 36/2002 rd, s. 6), men en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna kan dock anses nödvändig, om ett brott sällan kan utredas utan användning av tvångsmedel (GrUU 32/2013 rd, s. 4). Justitieministeriet konstaterar att det vid den fortsatta beredningen finns skäl att komplettera avsnittet om lagstiftningsordningen i fråga om de grunder på vilka en utvidgning av polisens befogenheter

på det föreslagna sättet anses vara godtagbar med tanke på förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Enligt försvarsministeriet förtydligar de föreslagna tillägg till tvångsmedelslagen och polislagen som gäller utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät den gällande lagstiftningen och ministeriet ansåg att ändringarna behövs. Försvarsministeriet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att i och med att polislagen och tvångsmedelslagen revideras enligt propositionen kommer bestämmelserna om utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät inte att ha samma innehåll i fråga om alla brottsbekämpande myndigheter. Försvarsministeriet föreslår för inrikesministeriet att ändringarna i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarsmakten kan tas in som anslutna lagar i den regeringsproposition som nu behandlas. Försvarsministeriet kan separat lämna förslagen till bestämmelser samt detaljmotiveringen till inrikesministeriet.

Justitiekanslersämbetet konstaterar i sitt utlåtande att det av propositionen i nuläget delvis är svårt att skapa sig en uppfattning om vilka dess faktiska konsekvenser är. Det har i propositionen konstaterats att den inte kommer att ha några betydande konsekvenser. Vid den fortsatta beredningen finns det skäl att ännu överväga på vilket sätt propositionens konsekvenser beskrivs i den. Detta är särskilt viktigt också såtillvida att riksdagens grundlagsutskott vid flera tillfällen har uppmärksammat att regleringen av tvångsmedel och förundersökning har kännetecknats av en utveckling där befogenheterna utökas eller utvidgas gradvis. I avsnittet om förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning har gått igenom de i ärendet betydelsefulla förpliktelser som gäller de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna samt grundlagsutskottets tidigare utlåtanden och bland annat grunderna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna. Vid den fortsatta beredningen bör avsnittet i fråga ännu kompletteras, eftersom en egentlig rättslig bedömning i ärendet saknas i avsnittet. Det räcker inte med att enbart nämna paragrafer i grundlagen och andra rättskällor, utan i propositionen måste det också anges på vilka grunder de föreslagna bestämmelserna anses vara förenliga med dessa.

Justitiekanslersämbetet fäster uppmärksamhet vid att flera sådana lagstiftningsprojekt är anhängiga samtidigt som enligt planerna innebär ändringar i polislagen. God lagberedning inbegriper att projekt kopplas samman med varandra på ett så tydligt sätt som möjligt och att det åtminstone redogörs för dem i separata regeringspropositioner. Detta behövs också för konsekvensbedömningarna.

Polisstyrelsen anser att den av inrikesministeriet beredda regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen och 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen kan understödhas och är motiverad. Projektets mål att förbättra nivån på brottsbekämpningen och säkerställa att bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information och om hemliga tvångsmedel ses över på ett enhetligt sätt samt att bestämmelserna till denna del har så lika innehåll som möjligt är likaså motiverat. Enligt Polisstyrelsen förtydligar de ändringar som föreslås i utkastet till regeringsproposition befogenheterna för utvidgad täckoperation som genomförs i datanät.

Tullen understöder regeringens proposition och dess mål att förenhetliga i synnerhet täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. Målet att förenhetliga förundersökningsmyndigheternas kriminalunderrättelseinhämtning och tvångsmedel är viktigt i framtida och anhängiga lagstiftningsprojekt.

Vid den fortsatta beredningen har propositionen ändrats utifrån utlåtandena så att avsnittet om lagstiftningsordningen har kompletterats. Dessutom beskrivs propositionens konsekvenser mer ingående i propositionen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I polislagen föreskrivs det om täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät i lagens 5 kap. 28 § 3 mom. enligt vilket polisen får rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en person, om det på grund av personens yttranden eller uppträdande i övrigt med fog kan antas att denne kommer att göra sig skyldig till ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

I tvångsmedelslagen finns motsvarande bestämmelse i lagens 10 kap. 27 § 3 mom. enligt vilket polisen får rikta en datanätsbaserad täckoperation mot en misstänkt, om personen är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

Bestämmelser om utvidgad täckoperation finns i 5 kap. 34 § i polislagen. I paragrafens 1 mom. sägs det att om det under en täckoperation framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat brott som avses i 28 § 2 mom., med direkt anknytning till det första brottet, och som omedelbart måste förhindras med en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen. I paragrafens 2 mom. sägs det att om det under en täckoperation framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett brott som avses i 28 § 2 mom. och mot vilken det omedelbart bör riktas en täckoperation för att förhindra brottet, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

I tvångsmedelslagen finns motsvarande bestämmelse i lagens 10 kap. 33 §. I paragrafens 1 mom. sägs det att om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat, i 27 § 2 mom. avsett brott med direkt anknytning till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen. I paragrafens 2 mom. sägs det att om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns. Frågan om utvidgning av en täckoperation som företas uteslutande i datanät ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

I 34 g § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet föreskrivs det om utvidgad täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. Paragrafen i fråga trädde i kraft den 1 september 2025. I paragrafens 1 mom. sägs det att om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och som ligger till grund för operationen kommer att göra sig skyldig till ett annat i 10 kap. 3 § i tvångsmedelslagen eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen avsett brott, med direkt anknytning till det första brottet, som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka eller grovt ordnande av olaglig inresa, får den gränsbevakningsman som företar operationen utvidga täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät till att omfatta också det brottet. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till chefen för centralkriminalpolisen. I paragrafens 2 mom. sägs det att om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen gör sig skyldig till ett i 10 kap. 3 mom. i tvångsmedelslagen eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen avsett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka eller grovt ordnande av olaglig inresa, får den gränsbevakningsman som företar operationen utvidga täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät till att omfatta också den personen. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till chefen för centralkriminalpolisen. I paragrafens 3 mom. sägs det att om det i utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är fråga om att förhindra ett annat brott än ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och operationen genomförs av polisen, iakttas i fråga om utvidgning av operationen 5 kap. 34 § i polislagen.

I 3 kap. 31 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) finns bestämmelser om utvidgad täckoperation. I paragrafens 1 mom. sägs det att om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det tullbrott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat brott som avses i 23 § 2 mom. eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen, med direkt anknytning till det första brottet, får den tjänsteman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också det brottet. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till den tullman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. I paragrafens 2 mom. sägs det att om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett brott som avses i 23 § 2 mom. eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen, får den behöriga tjänsteman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av operationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas för avgörande till den tullman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. I paragrafens 3 mom. sägs det att om det i samband med utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är fråga om att förhindra ett annat brott än ett tullbrott och operationen genomförs av polisen, iakttas i fråga om utvidgning av operationen 5 kap. 34 § i polislagen.

I nuläget tillämpas 5 kap. 34 § i den gällande polislagen och 10 kap. 33 § i den gällande tvångsmedelslagen på polisens täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. I ingendera bestämmelsen föreskrivs det lika detaljerat om utvidgad täckoperation som genomförs uteslutande i datanät som i 3 kap. 31 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen och i 34 g §, som trädde i kraft den 1 september 2025, i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet. Förvaltningsutskottet har ansett att en viktig utgångspunkt är att Gränsbevakningsväsendets metoder för inhämtande av information och tvångsmedel stämmer överens med polisens och Tullens. Behovet av att förenhetliga lagstiftningen hänför sig i synnerhet till befogenheterna för täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät enligt polislagen och tvångsmedelslagen (FvUB 13/2025 rd, s. 3–4).

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att förbättra nivån på brottsbekämpningen och säkerställa att bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information och om hemliga tvångsmedel revideras på ett enhetligt sätt samt att bestämmelserna till denna del har så lika innehåll som möjligt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att polislagens 5 kap. 34 § och tvångsmedelslagens 10 kap. 33 § om utvidgad täckoperation ska ändras så att polisen har rätt att utvidga en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät för att förhindra eller utreda sådana brott på basis av vilka polisen även i övrigt har rätt att företa täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Propositionen bedöms inte ha några betydande organisatoriska eller funktionella konsekvenser för polisens eller de andra förundersökningsmyndigheternas uppgifter. Genom de föreslagna ändringarna preciseras redan befintliga befogenheter för täckoperationer och förenhetligas bestämmelserna i förhållande till bestämmelserna om Gränsbevakningsväsendets och Tullens befogenheter. Propositionen är således till sin karaktär sådan att den förtydligar och förenhetligar rättsläget.

Propositionen bedöms dock ha vissa ringa praktiska konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Ändringarna ska beaktas i polisens och de andra förundersökningsmyndigheternas informationssystem, i vilka beslut och åtgärder som gäller täckoperation som genomförs uteslutande i datanät registreras. I fråga om dessa system kan det bedömas att det uppstår smärre tekniska ändringsbehov och därmed anslutna måttliga kostnader.

Dessutom är det möjligt att propositionen förutsätter kortvarig tilläggsutbildning och uppdatering av interna anvisningar i synnerhet för de polismän och beslutsfattare som deltar i planeringen och genomförandet av och beslutsfattandet om täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät. Utbildningen kan genomföras som en del av den vanliga fortbildningen, och den förutsätter inga nya utbildningsarrangemang.

Förslaget har också positiva konsekvenser för samarbetet mellan myndigheterna. Förenhetligandet av befogenheterna mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet förtydligar arbetsfördelningen och effektiviserar samarbetet i synnerhet vad gäller brottsbekämpningens kontaktytor. Att befogenheterna preciseras och registreringsskyldigheten

accentueras förbättrar samtidigt rättssäkerheten och möjligheterna till tillsyn i efterhand, inklusive den interna laglighetsövervakningen.

Eftersom de föreslagna ändringarna inte utvidgar de materiella förutsättningarna för täckoperationer utan preciserar tillämpningen av dem, bedöms propositionen inte ha några betydande konsekvenser för skyddet för privatlivet eller de andra grundläggande fri- och rättigheterna jämfört med de gällande bestämmelserna.

5 Specialmotivering

5.1 Polislagen

34 §. Utvidgad täckoperation. Till paragrafen fogas nya 3 och 4 mom.

I det nya 3 mom. sägs det att om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat brott som avses i 28 § 3 mom., med direkt anknytning till det första brottet, och som omedelbart måste förhindras med en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

I ett beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska den person som är föremål för täckoperationen specificeras, liksom det brott som det ankommer på polisen att undersöka och i fråga om vilket en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får genomföras för att förhindra det. Det är möjligt att den person som är föremål för en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät under operationen avslöjar till exempel att den också har begått något annat brott än det som nämns i beslutet och som inhämtandet av information grundar sig på. Om den tjänsteman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät helt obegränsat fick besluta om inhämtande av information i en situation som avses i momentet, skulle förutsättningarna för denna täckoperation förlora sin betydelse och beslut om täckoperationen som genomförs uteslutande i datanät i själva verket fattas av den som deltar i täckoperationen i datanät. Situationen kan i vilket fall som helst vara överraskande och unik i den meningen att inhämtande av information inte längre är möjligt senare.

Enligt momentet ska brottet ha direkt anknytning till det brott som man avser förhindra genom den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. Det nya brottet ska också vara ett sådant brott för vilket tillstånd skulle beviljas. Som ett exempel kan nämnas en situation där beslutet gäller grovt narkotikabrott och det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den som är föremål för täckoperationen också begår narkotikabrott. Utvidgning kan dessutom komma i fråga endast i en situation där en omedelbar utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät behövs för att förhindra det nya brottet. Om den som deltar i täckoperationen bedömer att man senare på nytt kan uppnå framgångsrikt inhämtande av information, får täckoperationen i datanätet inte omedelbart utvidgas.

Beslut av en polisman som företar en täckoperation ska registreras och beslutet ska också så snart som möjligt, dock senast inom tre dygn, hänskjutas för avgörande till den i 32 § 1 mom. avsedda polisman som beslutat om täckoperationen.

I det nya 4 mom. sägs det att om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett brott som avses i 28 § 3 mom. och mot vilken det omedelbart bör riktas en täckoperation för att förhindra brottet, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

I de fall som avses i momentet motsvarar förfarandet och verksamhetsprinciperna det som anges i motiveringen till 3 mom. Utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät gäller dock en person som inte är föremål för inhämtande av information i det ursprungliga beslutet om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. I den första fasen av utvidgningen fattas beslutet av den polisman som företar täckoperationen i datanät, men som dock utan obefogat dröjsmål ska hänskjuta ärendet för avgörande till den polisman som beslutat om täckoperationen.

5.2 Tvångsmedelslagen

33 §. Utvidgad täckoperation. I paragrafens 2 mom. stryks sista meningen och till paragrafen fogas nya 3 och 4 mom. Sista meningen i 2 mom. är onödig på grund av de nya 3 och 4 mom.

I det nya 3 mom. sägs det att om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat, i 27 § 3 mom. avsett brott med direkt anknytning till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.

I ett beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska specificeras den person som misstänks för ett brott och det eller de brott för utredning av vilka täckoperationen får företas. Det är möjligt att den person som är föremål för en täckoperation under operationen avslöjar till exempel att den har begått även något annat brott än det misstänkta brott som nämns i beslutet.

Om den tjänsteman som företar en täckoperation helt obegränsat fick besluta om inhämtande av information i en situation som avses i momentet, skulle förutsättningarna för denna täckoperation förlora sin betydelse och beslut om täckoperationen i själva verket fattas av den som deltar i täckoperationen. Situationen kan i vilket fall som helst vara överraskande och unik i den meningen att inhämtande av information inte längre är möjligt senare.

Enligt momentet ska brottet dessutom ha direkt anknytning till det brott som man utreder genom den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. Det nya brottet ska också vara ett brott för vilket tillstånd skulle beviljas. Som ett exempel kan nämnas en situation där beslutet gäller grovt narkotikabrott och det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka den som är föremål för täckoperationen för ett narkotikabrott med anknytning till samma brottshelhet.

Utvidgning kan dessutom komma i fråga endast i en situation där en omedelbar utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät behövs för att utreda det nya brottet. Om

den som deltar i täckoperationen bedömer att man senare på nytt kan uppnå framgångsrikt inhämtande av information, får täckoperationen inte omedelbart utvidgas.

Beslut av en polisman som företar en täckoperation ska registreras och beslutet ska också så snart som möjligt, dock senast inom tre dygn, hänskjutas för avgörande till den i 31 § 1 mom. avsedda tjänsteman som beslutat om täckoperationen.

I det nya 4 mom. sägs det att om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 3 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

I de fall som avses i momentet motsvarar förfarandet och verksamhetsprinciperna det som anges i motiveringen till 3 mom. Utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät gäller dock en person som inte är föremål för inhämtande av information i det ursprungliga beslutet om en täckoperation. I den första fasen av utvidgningen är den polisman som avses i 31 § 1 mom. beslutsfattare.

6 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

7 Verkställighet och uppföljning

Det behöver inte planeras några särskilda åtgärder för verkställigheten efter lagens ikraftträdande, eftersom det är fråga om en i sak mindre ändring och snarare en ändring som förtydligar rättsläget.

8 Förhållande till andra propositioner

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen, 131 § i utlänningslagen och 2 kap. 1 § i polislagen (RP 121/2025 rd) samt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 a kap. i polislagen och till vissa andra lagar (RP 29/2025 rd).

Vid inrikesministeriet är följande lagstiftningsprojekt anhängiga, i vilka det föreslås att polislagen ska ändras:

- Delreform av polislagen: Polisens befogenheter att ingripa i obemannade luftfartygs, andra fordons eller anordningars färd (SM009:00/2025)
- Översyn av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning och 7 kap. i polisens personuppgiftslag (SM061:00/2023)
- Lagstiftningsprojekt för att bereda ett förslag till lagstiftning om polisens kriminalunderrättelseinhämtning och lagstiftning som har samband med den (SM047:00/2023)

Behandlingen av dessa propositioner måste samordnas i riksdagen.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I 10 § i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet. Utgångspunkten för bestämmelsen är att individen har rätt att leva sitt liv utan att myndigheter eller andra utomstående godtyckligt eller ogrundat ingriper i hans eller hennes privatliv.

Grundlagsutskottet upprepade i samband med stiftandet av den nya polislagen den karakterisering som framfördes redan före reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 15/1994 rd, s. 1/II), och enligt vilken "polislagen är typexemplet på en lag som lätt kan råka i konflikt med medborgarnas grundläggande rättigheter, i synnerhet de klassiska friheterna" (GrUU 67/2010 rd, s. 2–3). Utskottet betonade då också fortfarande det att senast efter reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna har det etablerats en uppfattning om att de tillåtna villkoren för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna ska bedömas dels utifrån eventuella lagförbehåll i de enskilda bestämmelserna om grundläggande fri- och rättigheter, dels utifrån de allmänna lärorna om inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 25/1994 rd, s. 4–6).

Grundlagsutskottet har vid behandlingen av regleringen i tvångsmedelslagen konstaterat att regleringsobjektet är känsligt med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. De omständigheter som tryggas av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna måste samordnas med utredningen av brott och andra motsvarande vägande samhällliga intressen. Därför betonas kraven på exakthet, noggrann avgränsning, nödvändighet och rättsskydd. Kravet på förenlighet med Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, såsom dess innehåll preciseras i Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis, är dessutom av stor betydelse för en sådan reglering (GrUU 98/2022 rd, s. 2).

Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid att regleringen av tvångsmedel och förundersökning har karakteriserats av en utveckling där befogenheterna utökas eller utvidgas gradvis. De utvidgningar av befogenheterna som genomförs genom lagändringar kan i sig vara små, men vid den konstitutionella bedömningen av nödvändigheten och proportionaliteten måste också de befogenheter beaktas som redan tidigare föreskrivits. Även en liten utvidgning av en befogenhet som grundlagsutskottet i ett tidigare utlåtande bedömt vara oklanderlig i konstitutionellt hänseende kan ge anledning att ändra bedömningen av nödvändighet och proportionalitet (GrUU 98/2022 rd, s. 2, GrUU 99/2022 rd, s. 2).

Grunderna för inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara acceptabla. Inskränkningar ska vara dikterade av något tungt vägande samhällligt skäl, till exempel tryggnad av andra grundläggande fri- och rättigheter eller något annat vägande samhällligt intresse. Inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara förenliga med kravet på proportionalitet. Inskränkningarna bör vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte. En inskränkning är tillåten bara om målet som ligger till grund för inskränkningen inte kan nås genom mindre ingrepp i rättigheterna. En inskränkning får inte heller gå längre än vad som med beaktande av vikten av det samhällliga intresse som ligger bakom inskränkningen kan motiveras i relation till det rättsgoda som ska inskränkas (GrUB 25/1994 rd, s. 5). Däremot kan en inskränkning anses nödvändig när ett brott i praktiken inte kan utredas utan metoden för inhämtande av information i fråga (GrUU 32/2013 rd, s. 4).

Enligt grundlagsutskottet kan utvidgning av en befogenhet inte anses vara nödvändig bara på den grunden att befogenheten effektiviserar myndighetsverksamheten (GrUU 36/2002 rd, s. 6).

En inskränkning i de grundläggande fri- och rättigheterna kan dock anses nödvändig när ett brott sällan kan utredas utan metoden för inhämtande av information i fråga (GrUU 32/2013 rd, s. 4).

De i denna proposition föreslagna bestämmelserna om utvidgad täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ändrar inte de materiella förutsättningarna för täckoperationer. De föreslagna ändringarna utvidgar således inte kretsen av brott som utgör grund för användning av täckoperationer och i fråga om vilka en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät kan användas, utan gäller endast fortsättning av en redan tillåten täckoperation som genomförs uteslutande i datanät eller riktande av täckoperationen mot en annan person i situationer där det med fog kan antas att den brottsliga verksamhet som begås av den som är föremål för inhämtande av information har anknytning till samma brottslighet eller en annan person som framkommit i den.

Omedelbar utvidgning av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är möjlig endast under vissa förutsättningar. De allmänna och särskilda förutsättningarna för användning ska uppfyllas och ett beslut om utvidgning ska dessutom utan dröjsmål hänskjutas för avgörande till den tjänsteman som beslutat om användningen av befogenheten. Detta stärker för sin del rättssäkerheten och inskränkningarnas proportionalitet.

Det är också av betydelse att Gränsbevakningsväsendet och Tullen redan har motsvarande befogenhet att utvidga en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät. De bestämmelser som nu föreslås utgör således inte en ny typ av befogenhet, utan förenhetligar de gällande bestämmelserna och säkerställer att samma brottsliga verksamhet inte utan grund behandlas på olika sätt av olika myndigheter.

Denna enhetlighet utgör inte i sig en acceptabel grund för en inskränkning i de grundläggande fri- och rättigheterna, men stärker proportionaliteten och fullgörandet av legalitetsprincipen, eftersom den förebygger situationer där olika brottsbekämpande myndigheters befogenheter avviker från varandra utan innehållsmässiga grunder.

Utifrån de allmänna förutsättningarna för inskränkning får de inskränkningar i de grundläggande fri- och rättigheterna för en person som är föremål för en förundersökningstjänstemans åtgärd inte stå i strid med Finlands internationella skyldigheter i fråga om de mänskliga rättigheterna. Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Betydelse har framför allt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen, FördrS 18 och 19/1990, sådan den lyder senare ändrad i FördrS 71 och 72/1994, FördrS 85 och 86/1998, FördrS 8 och 9/2005, FördrS 6 och 7/2005 samt FördrS 50 och 51/2010). Av betydelse är dessutom i synnerhet internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 7 och 8/1976, nedan kallad MP-konventionen). I fråga om Europakonventionen är särskilt betydelsefulla artiklar med tanke på den granskning som görs i denna proposition artikel 5 om rätt till frihet och säkerhet samt artikel 8 om rätt till skydd för privat- och familjeliv, artikel 10 om yttrandefrihet och artikel 13 om rätt till ett effektivt rättsmedel. I fråga om MP-konventionen är betydelsefulla bestämmelser artikel 2 om effektiva rättsmedel, artikel 9 om rätt till frihet och personlig säkerhet och artikel 17 om skydd för privatliv, familj, hem eller korrespondens.

Genom en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät inhämtas information om brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Det är således redan i princip fråga om gärningar som lagstiftaren har ansett vara samhällselit klandervärda och sådana att det att man inte ingriper i dem kan äventyra bland annat individens eller samhällets

säkerhet. När det gäller motsvarande brottsnivå har Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i sin rättspraxis betonat att det till statens positiva förpliktelser hör att föreskriva om effektiva metoder för att förhindra och utreda allvarliga brott (till exempel K.U. mot Finland, 2.12.2008).

En täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är till sin karaktär en sådan åtgärd för inhämtande av information som sällan kan ersättas med metoder som ingriper mindre i de grundläggande fri- och rättigheterna, utan att möjligheten att förhindra eller utreda ett allvarligt brott äventyras. Brottslig verksamhet som begås på nätet är ofta anonym och splittrad och utvecklas snabbt, vilket innebär att andra metoder för inhämtande av information, såsom teknisk spårning eller att fysiskt få tag på en person, inte de facto kan användas. Av denna anledning uppfyller användningen av täckoperationer som genomförs i datanätet det av grundlagsutskottet godkända nödvändighetskriteriet i situationer där ett brott inte annars effektivt kan förhindras eller utredas (GrUU 32/2013 rd, s. 4).

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i sin rättspraxis (i synnerhet Weber och Saravia mot Tyskland, 29.6.2006, punkt 95, Liberty med flera mot Förenade kungariket, 1.10.2008, punkterna 59–60, Zakharov mot Ryssland, 4.12.2015, punkterna 229–30 och Szabó och Vissy, 12.1.2016, punkt 89) bland annat betonat exakt och förutsägbart angivna behörighetsgrunder på lagnivå, en strikt tolkning av nödvändighetskriteriet, objektiva grunder för erhållande av nödvändiga uppgifter, förhandskontroll utförd av domstol eller ett oberoende administrativt organ, oberoende tillsyn i efterhand och tillgång till rättsskydd i domstol.

Syftet med propositionen är att bestämmelserna om hemliga metoder för inhämtande av information och om hemliga tvångsmedel ska ses över på ett enhetligt sätt samt att bestämmelserna till denna del har så lika innehåll som möjligt. Polislagens och tvångsmedelslagens bestämmelser om utvidgning av täckoperation som genomförs uteslutande i datanätet förenhetligas och det föreslås att bestämmelserna om utvidgning ska vara exaktare och mer noggrant avgränsade än tidigare.

Grundlagsutskottet har i flera utlåtanden betonat betydelsen av de allmänna principerna i polislagen och tvångsmedelslagen som en konstitutionell bromsstruktur för utövandet av befogenheter samt principernas betydelse vid domstolens tillståndsprövning (se GrUU 15/1994 rd, GrUU 5/1999 rd, GrUU 32/2013 rd och GrUU 33/2013 rd, GrUU 51/2018 rd, GrUU 52/2018 rd och GrUU 58/2018 rd).

Polisens prövningsrätt begränsas av de allmänna principerna i polislagen och tvångsmedelslagen, vars konstitutionella betydelse är avsevärd vid bedömningen av en befogenhets godtagbarhet och rättsskyddet i samband med utövandet av befogenheten. Respekten för de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna enligt 1 kap. 2 § i polislagen förpliktar polisen att av de tillgängliga operativa alternativen välja det som bäst tillgodoser de grundläggande fri- och rättigheterna. Denna normativa utgångspunkt är en konkretisering av det allmännas skyldighet enligt 22 § i grundlagen och begränsar användningen av täckoperationer redan före den egentliga proportionalitetsbedömningen.

Proportionalitetsprincipen enligt 1 kap. 3 § i polislagen betonar åtgärdernas försvarbarhet i förhållande till hur viktigt ett uppdrag är och de påföljder som en åtgärd medför. Principen har en självständig betydelse med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna, eftersom den i vissa situationer kan medföra en striktare begränsning av utövandet av polisens befogenheter än nödvändighetskriteriet. Vid proportionalitetsbedömningen ska uppmärksamhet fästas också vid de krav på godtagbarhet och skälighet som vid respektive tidpunkt råder i samhället, och prövningen kan inte grunda sig på en enskild tjänstemans egna uppskattningar.

Denna utgångspunkt betonar en befogenhets förutsägbarhet och jämlika tillämpning, vilket är särskilt viktigt när hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel används. Proportionalitetsprincipen enligt 1 kap. 2 § i tvångsmedelslagen medför att förundersökning gäller motsvarande allmänna begränsningar och styr i synnerhet bedömningen av ett brotts allvarlighetsgrad, vikten av att det utreds och dess eventuella skadliga följder. Eftersom en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät till sin karaktär är ett hemligt tvångsmedel, ska också användningen av den bedömas i ljuset av dessa principer. De allmänna principerna i tvångsmedelslagen återspeglar den mer omfattande rättsliga ramen för brottsbekämpning, där utövandet av befogenheter binds till brottets konkreta grovhet och en åtgärds nödvändighet. Denna helhet stöder uppnåendet av en med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna godtagbar balans mellan brottsbekämpningens effektivitet och tryggheten av individens rättigheter.

Principen om minsta olägenhet enligt 1 kap. 4 § i polislagen och 1 kap. 3 § i tvångsmedelslagen kompletterar för sin del helhetsbedömningen av utövandet av befogenheterna. Enligt principen får befogenheterna utövas endast i den omfattning som är nödvändigt för att utföra ett uppdrag, och åtgärderna får inte orsaka någon onödiga rättsförluster. Principen utgör en allmän rättslig begränsning av prövningsrätten i synnerhet i situationer där hemliga metoder för inhämtande av information eller hemliga tvångsmedel ingriper i individens grundläggande fri- och rättigheter. Med beaktande av att det i täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät finns element som potentiellt ingriper i privatlivet i hög grad, såsom kontinuerlig simulering av växelverkan, inhämtande av personuppgifter och eventuellt långvariga kontakter, utgör principen om minsta olägenhet en central rättslig begränsning för vilka slags operativa lösningar polisen kan använda.

Principen om ändamålsbundenhet enligt 1 kap. 5 § i polislagen begränsar utövandet av befogenheterna vidare så att täckoperationer som genomförs i datanät får användas endast för det syfte för vilket befogenheterna uttryckligen har föreskrivits. Att en befogenhet utövas för något annat än det föreskrivna syftet skulle vara både lagstridigt och konstitutionellt problematiskt med tanke på godtagbarheten vad gäller inskränkningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna.

Med beaktande av att bestämmelserna inte utvidgar de allmänna eller särskilda förutsättningarna för användning av täckoperationer, att ett beslut om utvidgning är förenat med efterhandskontroll utan dröjsmål, att en befogenhet kan utövas endast om andra metoder för inhämtande av information på grund av omständigheterna inte är tillräckliga eller användbara och att de mekanismer som stöder rättssäkerheten och tillsynen inte ändras, kan de föreslagna bestämmelserna anses nödvändiga och proportionerliga med tanke på förutsättningarna för inskränkningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna.

Således kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 kap. 34 § i polislagen (872/2011) nya 3 och 4 mom. som följer:

5 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

34 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett sådant annat i det momentet avsett brott som har direkt anknytning till det första brottet och för vars förhindrande en täckoperation omedelbart bör utföras, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett sådant i det momentet avsett brott för vars förhindrande det omedelbart bör riktas en täckoperation mot den andra personen för att förhindra brottet, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 33 § 2 mom. och
fogas till 10 kap. 33 § nya 3 och 4 mom. som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

33 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat i det momentet avsett brott med direkt anknytning till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att misstänka att ett i det momentet avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 december 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av 5 kap. 34 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 5 kap. 34 § i polislagen (872/2011) nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 kap.

**Hemliga metoder för inhämtande av
information**

34 §

Utvidgad täckoperation

Föreslagen lydelse

5 kap.

**Hemliga metoder för inhämtande av
information**

34 §

Utvidgad täckoperation

(ny)

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som ligger till grund för operationen kommer att begå ett sådant annat i det momentet avsett brott som har direkt anknytning till det första brottet och för vars förhindrande en täckoperation omedelbart bör utföras, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta också förhindrande av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

(ny)

Om det under en i 28 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett sådant i det momentet avsett brott för vars förhindrande det omedelbart bör riktas en täckoperation mot den andra personen för att förhindra

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

brottet, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 10 kap. 33 § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 33 § 2 mom. och
fogas till 10 kap. 33 § nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

33 §

Utvidgad täckoperation

Föreslagen lydelse

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

33 §

Utvidgad täckoperation

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns. *Frågan om utvidgning av en täckoperation som företas uteslutande i datanät ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som beslutat om täckoperationen.*

(ny)

Om det under en täckoperation framgår att det finns skäl att misstänka att ett i 27 § 2 mom. avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att utöver det brott som ligger till grund för täckoperationen misstänka ett annat i det momentet avsett brott med direkt anknytning

Gällande lydelse

(ny)

Föreslagen lydelse

till det första brottet, som misstänks ha begåtts av den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning det omedelbart bör företas en täckoperation, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen till att omfatta även utredning av det brottet. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till den polisman som fattat beslutet om täckoperationen.

Om det under en i 27 § 3 mom. avsedd täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det finns skäl att misstänka att ett i det momentet avsett brott har begåtts av någon annan än den person som är föremål för täckoperationen och för vars utredning en täckoperation omedelbart bör riktas mot den andra personen, får den polisman som företar täckoperationen utvidga operationen också till den personen. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av information inleddes hänskjutas till domstolen för behandling i syfte att avgöra om förutsättningarna för en täckoperation enligt det momentet finns.

Denna lag träder i kraft den 20 .